

Eeva Åkerblad

RU NO VI DE O

Opas runovideopajaan

Kulttuuriaitta

SISÄLLYS

Lastenkulttuurin menetelmäoppaat	3
Pajasta	4
Pajaohjaaja muistilista	6
Runovideopajan vaiheet	8
Liite: Kirjoita kuvasta	15
Liite: Pikarunoja	16
Liite: Palautetta pajasta	17

Tästä oppaasta löydät ohjeet työpajaan, jossa tutustutaan runovideoihin. Pajan aikana valmistetaan vaihe vaiheelta pienryhmän oma runovideo, jossa yhdistyy liikkuva kuva ja runoteksti.

Noin neljä tuntia kestävä paja soveltuu 4.-9.-luokkalaisille sekä nuorille ja aikuisille. Se ei vaadi aiempaa kokemusta runoudesta tai videoiden tekemisestä.

LASTENKULTTUURIN MENETELMÄOPPAAT

Kädessäsi on ainutlaatuinen opas, jonka avulla voit avartaa kulttuurin kokemisen maailmaa ja toteuttaa uudenlaisen työpajan tai taidehetken. Se on syntynyt Kulttuuriaitassa, joka kuuluu valtakunnalliseen Lastenkulttuurikeskusten verkostoon.

Lastenkulttuurin menetelmäoppaat toteuttavat arvoja, jotka ovat yhteisiä kaikille verkoston toimijoille. Niitä ovat jokaisen lapsen ja nuoren oikeus taide- ja kulttuuripalveluihin, lapsilähtöiseen osallisuuteen, taiteen raja-aitojen rikkomiseen sekä kulttuurien väliseen vuoropuheluun. Toivomme, että nämä arvot leviävät menetelmäoppaistemme kanssa ympäri Suomen lisäämään lasten ja nuorten taideiloa myös sinne, missä varsinaisia lastenkulttuurikeskuksia ei vielä ole.

Kulttuuriaitan terveiset

Kulttuuriaitta on Jyväskylän, Muuramen, Hankasalmen, Toivakan, Uuraisten, Laukaan, Petäjäveden, Keuruun ja Multian alueella toimiva lasten- ja nuortenkulttuurin yhteistyöverkosto. Kulttuuriaitta on yksi Suomen lastenkulttuurikeskusten liiton perustajajäsenistä. Kulttuuriaitta tuo taiteen ja kulttuurin iloa lasten ja nuorten sekä heidän kanssaan työtä tekevien arkeen tarjoamalla monitaiteisia, osallistavia ja inspiroivia taidepajoja, kulttuuriretkiä, lastenkulttuuritapahtumia, järjestämällä koulutusta, seminaareja ja verkostotapaamisia lastenkulttuurin parissa työskenteleville.

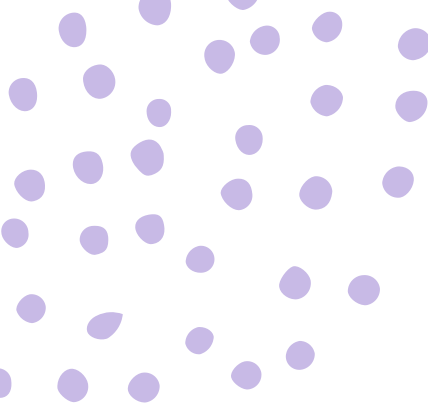
Toiminnan ytimessä ovat tavoitteelliset kulttuuriopetus- tai kulttuurikasvatussuunnitelmat, joita menetelmäoppaat täydentävät tarjoten hyväksi koettuja valmiita sisältöjä kasvattajille ja taiteilijoille. Kynnys sukeltaa taiteeseen ja hyödyntää sen menetelmiä madaltuu menetelmäopas kainalossa.

Toivotamme sinulle ja ryhmällesi onnistunutta taidehetkeä, elämyksiä ja uusia oivalluksia!

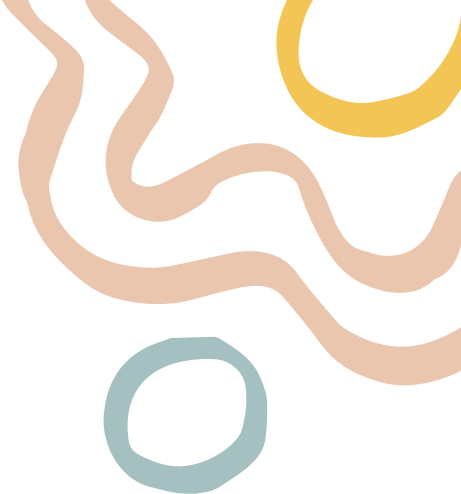
Terveisin,

Lasten- ja nuortenkulttuurin seudullinen yhteistyöverkosto Kulttuuriaitta

PAJASTA

Paja: Runovideo
Ryhmä: 4.-9.-luokkalaiset, nuoret, aikuiset
Kesto: 4 oppituntia tai enemmän

Pitelet käsissäsi suunnitelmaa työpajakokonaisuudelle, jonka myötä syntyy runovideoita. Tässä "runovideo" ajatellaan teoksena, jossa liikkuva kuva ja ääni yhdistyvät puhuttuun ja/tai tekstinä näkyvään runotekstiin.

Runo ymmärretään pajan yhteydessä laajasti ja sallivasti: runo on kielellistä ilmaisua, jonka ei tarvitse totella arkikielen rajoja tai tarinankerronnan kaavoja. Runon voi ajatella vapaana tilana, jossa voi kokeilla, leikkiä ja olla toisin. Yhtenäisen juonen kaaren sijaan voidaan videoita tehdessä leikitellä yhdistelyllä – vähän kuin oltaisiin tekemässä kollaasia kasoista erivärisiä, kuvioisia ja -tuntuksia kuvia ja papereita, leikattaisiin ja liimailtaisiin niitä yhteen ja katsottaisiin, mitä syntyy.

Pajan tavoitteena on tutustuttaa osallistujia matalalla kynnyksellä runouteen ja runojen tekemiseen. Paja yhdistää sanalliseen ilmaisuun myös kuvaa ja ääntä, ja tukee siten monilukutaidon kehittymistä. Vaikka matkan varrella tutustutaan muutamiin runon keinoihin, on teoriaa tärkeämpää kokeileminen ja yhdessä tekeminen. Koko pajakokonaisuuden liikkeellelajittajaksi ja sidosaineeksi voisikin ajatella uteliaisuuden ja ihmettelyn. Mitä tapahtuu, kun sanoja, ääniä, liikettä, värejä ja valoa yhdistetään toisiinsa?

Pajan aikana valmistuu pienryhmissä runovideoita, jotka katsotaan pajan lopuksi. Pajan alussa virittäydytään aiheen pariin katsomalla muutamia valmiita runovideoita. Sitten tehdään matalan kynnyksen sanataideharjoituksia, joiden myötä paitsi lämmitellään myös tuotetaan materiaalia tulevia runotekstejä varten. Sen jälkeen aloitetaan pienryhmissä videoiden tekeminen valitsemalla teema, kirjoittamalla runot, kuvaamalla materiaalia ja lopuksi editoimalla kokonaisuus valmiiksi. Pajan lopuksi päästään ihailemaan pajan tuotoksia.

Pajakokonaisuus soveltuu alakoulun myöhemmille luokille ja yläkouluun – miksei myös toiselle asteelle ja muille aikuisryhmille. Nelituntisen pajan kestoa ja sisältöjä on mahdollista muovata osallistujien ja käytettävissä olevan ajan mukaan. Runovideon valmistuksen voi laajentaa vaikkapa moniviikkoiseksi projektiksi, toisaalta se on toteutettavissa yhdenkin päivän aikana. Se on yhdistettävissä myös vaikkapa koulun kuvataiteen, äidinkielen ja kirjallisuuden tai musiikin yhteiseksi projektiksi.

Pajan ohjaajalta ei vaadita erityisiä taitoja videoiden tai runojen tekemisen suhteen. Runojen tekemistä ohjattaessa on tärkeintä pysyä avoimena monenlaisille runouskäsitteille. Perustuntemus iPadien (tai muiden kuvaamiseen käytettävien laitteiden) sekä editointiohjelman (kuten iMovien) käytöstä on kuitenkin hyödyksi. Usein padeilla tai puhelimella kuvaaminen ja editointi on lapsille ja nuorille kuitenkin tuttua jo valmiiksi. Pajaohjaajan muistilista -osuudesta saa vinkkejä ja näkökulmia tämän pajan – ja oikeastaan minkä tahansa luovan ryhmäprosessin – navigoimiseen. Listasta voikin olla hyötyä myös muita työpajoja suunnitellessa ja ohjattaessa.

Pajan vaiheet -osiossa esitellään vaihe vaiheelta ja harjoitus harjoitukselta pajan kulku. Osaan harjoituksista löytyy lisämateriaalia ja monistepohjia Liitteet-osuudesta oppaan lopusta.

Vaikka pajassa valmistetaan yhteinen taideteos, on siinä tärkeintä kuitenkin tekemisen prosessi, ei lopputulos. Pajaproessin voi ajatella yhteisenä leikkinä, jonka aikana voi kokeilla erilaisia ilmaisukanavia – ja toivottavasti myös pitää hauskaa. Olen ohjannut tätä pajaa työparieni kanssa yläkouluissa Jyväskylässä – kiitos kuuluukin paitsi kanssa-taidekasvattajille myös kaikille niille nuorille, joiden runomatkoihin olen päässyt mukaan.

Antoisia ja uteliaita pajahetkiä toivottaen,

Eeva Åkerblad

FM, sanataideohjaaja ja kirjoittaja

Runoilija Natalia Kallio:

"Runous on monelle aika hankala genre, koska siitä tulee helposti tunne, ettei sitä ymmärrä. Jokainen näkemys ja ajatus on kuitenkin oikea."

"Mulla on aina ollut sellainen asenne, että runous on just sitä, mitä mä itse haluan sen olevan."

YLEn uutinen 15.01.2021

PAJAOHJAAJAN MUISTILISTA

15 vinkkiä taidetyöpajojen suunnitteluun ja ohjaamiseen

Oppimistavoite

Mitä työpajalla tavoitellaan? Taiteen avulla ja kautta opitaan aina niin maailmasta, itsestä kuin taiteesta itsestään.

Työpajan runko ja draaman kaari

Mitä harjoituksia valitaan aloitukseen, työskentelyvaiheeseen ja lopetukseen? Millainen tekeminen auttaa lämmittämään ja orientoitumaan aiheeseen, millainen toimintaan? Entä sulatteluun, jäähdyttelyyn ja reflektointiin? Jo suunnitellessa kannattaa hahmotella, mikä on kunkin harjoituksen päätavoite, ja miten se palvelee kokonaisuutta.

Ryhmä

Ovatko osallistujat tottuneita toiminnalliseen työskentelyyn? Tuntevatko osallistujat toisiaan entuudestaan? Muista jättää lämmittelylle ja turvallisen ilmapiirin rakentamiselle tarpeeksi aikaa. Kenties alussa kannattaa myös suosia yksin, pareittain ja pienryhmässä tehtäviä harjoituksia, eikä kylmiltään asettaa osallistujia tilanteeseen, jossa ”esiinnyttään” koko ryhmän katseiden alla. Työskentelyn tavoitteet ja yhteiset pelisäännöt voidaan myös luoda yhdessä.

Tila

Mahdotteko työskentelemään luokahuoneessa tai muussa ryhmän käytössä olevassa tilassa vai tarvitaanko liikuntasali tai muu tila? Entä voisiko työpajatyöskentely olla hyvä tilaisuus käyttää tuttuja tiloja uudella tavalla?

Ajan ja tekemisen määrän suhde

Usein suunnitelmasta tulee pikemminkin liian ahdas kuin väljä. Silti takataskussa voi olla hyvä olla muutamia lisäharjoituksia ylimääräisen ajan varalta. Esimerkiksi ”peukkuväittämät” toimivat monessa tilanteessa. Myös keskustelulle on hyvä varata tarpeeksi aikaa.

Turvallisuus

Turvallisen ja hyväksyvän ilmapiirin merkitystä ei voi korostaa tarpeeksi. Luovaan toimintaan liittyy aina tietynlainen ennakoimattomuus, epävarmuus ja epämukavuuden riski. Pidä huolta siitä, että osallistujilla olisi mahdollisimman turvallinen olo olla. Kun ensin tuntee olonsa turvalliseksi, on helpompi heittäytyä ja kokeilla uutta.

Vapaaehtoisuus

Pajaan ja eri harjoituksiin osallistuminen perustuu aina vapaaehtoisuudelle. On motivoivampaa osallistua valinnastaan, ei pakosta. Osallistua voi monella tavalla. Myös päätös olla osallistumatta on tapa osallistua.

Tahti ja jännite

Suunnitellessa on usein hankala arvioida, kauanko yksittäistä harjoitusta kannattaa tehdä. Lopulta kannattaa sopeuttaa suunnitelmaa tilanteen mukaan. Liian nopeassa tahdissa osallistujat eivät ehdi saamaan työskentelystä tarpeeksi irti, ja kiireen tuntu pilaa mahdollisuuden keskittyä. Jos taas samaa harjoitusta tehdään liian pitkään, saattavat osallistujat kyllästyä ja jännite hävitä.

Itsesäätelyn mahdollisuus

Pajaohjaaja on aina omanlaisensa vallankäyttäjä. Vaikka toiminta vaatii tiettyyn pisteeseen saakka suunnittelua ja ohjausta, on osallistujalle silti tärkeä mahdollistaa myös valinnan, vaikuttamisen ja säätelyn mahdollisuuksia. Voi myös olla paikallaan korostaa, ettei ole ”oikeaa” tai ”väärää” tapaa tehdä: jokaisen omanlainen tapa tehdä ja soveltaa on oikea.

Uteliaisuutta, ei arvottamista

Voi olla hyvä muistuttaa, että pajan tuotoksia ei arvioida, arvostella tai vertailla keskenään. Tarkoituksena ei ole pyrkiä täydellisyyteen (sellaista ei edes ole) vaan uteliaasti kokeilla ja ihmetellä, minne matka vie. Tietenkin koulun säännöt ja muiden kunnioittaminen ovat voimassa myös pajan aikana. Jos pajan tuotoksia katsellaan yhdessä, ei tarkoituksena ole miettiä, ovatko ne ”hyviä” tai ”huonoja” vaan tuoda esiin, mikä niissä kiinnostaa ja herättää ajatuksia.

Leikillisuus

Draamakasvatuksessa puhutaan vakavasta leikillisyydestä, joka tarkoittaa sitä, että taide voidaan nähdä leikkinä, jonka tarkoitus on täyttää totta. Suuretkin oivallukset ja nytkähdykset voivat piiloutua kepeisiin ja hauskoihin vaatteisiin.

Keskeneräisyyden arvostaminen

Toiminnallinen tekeminen on aikaan kiinnittynyttä, eikä siitä tule koskaan valmista. Prosessi on lopputuotetta tärkeämpi. Nyt ei olla suorittamassa.

Joustavuus

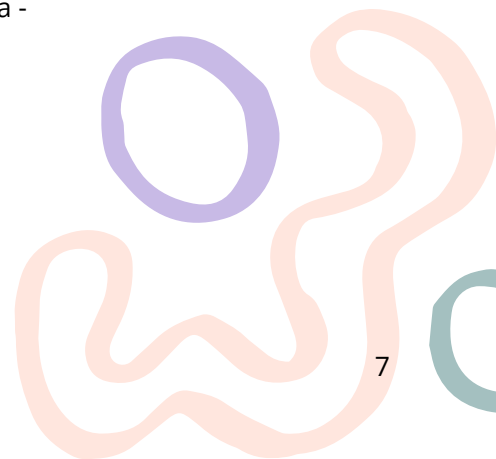
Vaikka suunnitelma työpajaa varten olisi kuinka tarkka ja huolellisesti mietitty, on ohjaustilanne aina elävä. Kuuntele siis tilannetta tarkoin ja muokkaa suunnitelmaasi sen mukaan. Ei haittaa, vaikket ehtisikään ohjaamaan kaikkea, mitä olit suunnitellut, tai harjoitus, joka yleensä lähtee lentoon, ei jonakin päivänä toimikaan.

Kysyminen ja kuunteleminen

Pajaohjaajan tehtävänä ei ole antaa valmiita, ”oikeita” vaustauksia - harvoin sellaisia edes on. Sen sijaan voi ohjata keskustelua kysymällä ja tarjoamalla vaihtoehtoisia ratkaisuja.

Yhdessä tutkiminen

Jokainen pajaprosessi on ainutkertainen ja yhteinen.

RUNOVIDEO

Työpajan vaiheet

Pajan aloitus

Pajan esittely ja tavoitteet

Esitellään ensin pajan sisältöä, tavoitteita ja aikataulua.

Pajassa

- Tutustutaan runovideoihin
- Tehdään pieniä matalan kynnyksen sanataideharjoituksia
- Tehdään pienryhmissä oma runovideo
- Katsotaan videot pajan loppuksi

Suuntaviivoja työskentelyyn

- Pajan tuotoksia ei arvioida, vertailla tai arvostella
- Jokainen saa tehdä omalla tavallaan, "oikeaa" tai "väärää" tapaa tehdä ei ole
- "Runon" tekemisestä ei kannata ottaa paineita: runo voi tekstinä olla hyvin monenlainen! Tärkeintä on uuden kokeileminen ja yhdessä tekeminen
- Muistetaan myös koulun säännöt (esim. kuvauspaikkojen suhteen)

Pajan vaiheet tunneittain

- 1 **Pajan aloitus**
- Runovideoihin tutustumista**
- Sanataideharjoituksia**
- 2 **Runotekstin kirjoittaminen**
- 3 **Kuvaamista**
- Editointi ja äänitys**
- 4 **Editoinnin viimeistely & runovideoiden katsominen**
- Pajan lopetus**

Pajan kestosta

Paja on suunniteltu noin neljän oppitunnin mittaiseksi. Sen voi pitää yhdessä tai useammassa osassa. Joka tapauksessa kannattaa muistaa pitää myös taukoja!

Sitä voi kuitenkin myös muokata pidemmäksi kokonaisuudeksi, jolloin niin runojen hiomiselle, kuvaamiselle kuin editoinnille voi varata enemmän aikaa.

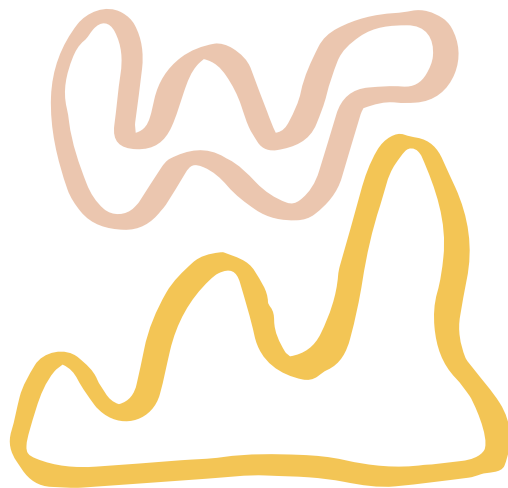
Runovideoihin tutustumista

Runovideoiden katsomista

Aluksi voidaan katsoa kolme valmista videota, joissa puhuttu tai kirjoitettu teksti, liikkuva kuva sekä äänet yhdistyvät toisiinsa.

Esimerkkejä katsottaviksi videoiksi:

- YLE:n Sinun tarinasi -videot
- Aura Nurmen ja Juho Kuusen Mun tarina -hankkeen esittelyvideot
- Lahden runomaratoinin runovideokilpailun videoita

Keskustelua videoista

- Katsotuista videoista ei tarvitse tehdä tarkempaa analyysia.
- Niitä voidaan kuitenkin käydä läpi "peukkufiiliksellä" niin, että osallistujat pitävät silmänsä suljettuina ja pajan ohjaaja käy videot läpi yksi kerrallaan. Jos videosta piti, voi laittaa peukun ylös päin, jos ei, alaspäin. Tai peukun voi laittaa johonkin näiden välille.
- Samalla voi kysyä osallistujia näyttämään peukulla, paljonko pajan teemat heitä juuri nyt kiinnostavat.
 - Kuinka paljon runojen lukeminen sinua kiinnostaa?
 - Kuinka paljon runon kirjoittaminen kiinnostaa?
 - Kuinka paljon videoiden tekeminen kiinnostaa?
 - Mitkä ovat odotuksesi alkavasta pajasta?
- Voi myös olla paikallaan muistuttaa, että videoita ei katsottu siksi, että ne olisivat "oikea" tapa toteuttaa video, tai pajassa tehdyistä runovideoista tulisi tehdä niiden kaltaisia.

Lämmittelyä: sanataideharjoituksia

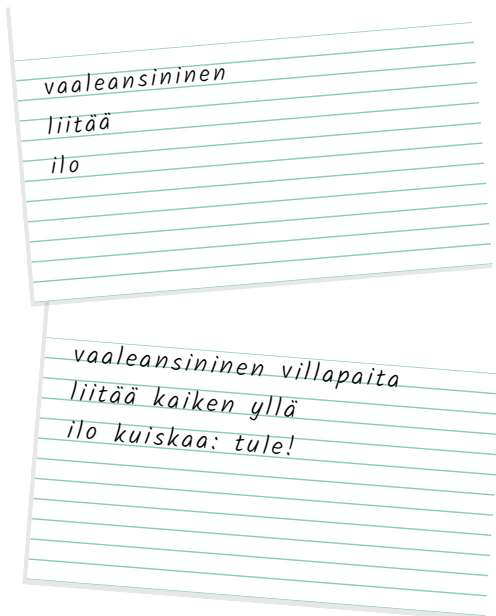
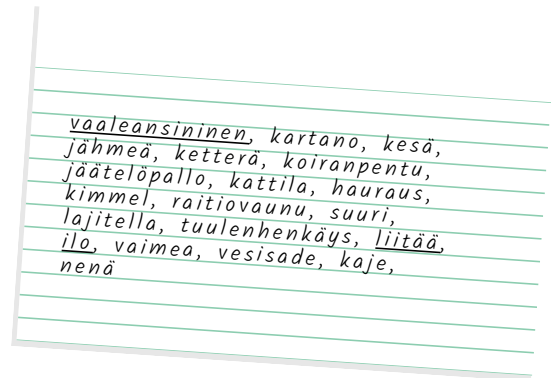
Sanalista kuvasta

Kirjoita kuvasta kahden minuutin ajan. Voit kirjoittaa yksittäisiä sanoja ja/tai kokonaisia virkkeitä.

Kirjoita vapaasti, mitä mieleesi tulee. Kokeile pitää kynä liikkeessä. Sanoja ei tarvitse näyttää missään vaiheessa muille.

Vinkki: Kuvia voi näyttää yhteensä esimerkiksi kolme. Kahdelle viimeiselle voi kirjoitusaikaa antaa vain minuutin. Valokuvan sijaan voi näyttää liikkuvaa kuvaa tai soittaa esimerkiksi katkelmia musiikista.

Vinkki: Oppaan lopussa on liitteenä monistepohja sekä kuvia tehtävää varten.

Pikaruno sanalistasta

1. Lue itsekseesi äsken kirjoittamasi tekstit. Alleviivaa tai ympyröi sanat ja kohdat, joista pidät erityisen paljon.
2. Valitse alleviivaamistasi sanoista kolme sanaa. Kirjoita ne paperille vasempaan reunaan allekkain.
3. Lisää jokaiselle riville haluamasi määrä mitä tahansa muita sanoja.

Tadaa, olet tehnyt pikarunon!
4. Kirjoita pikkulapulle sana, joka kuvaa runosi tunnelmaa. Ei tarvitse ajatella, onko se "hyvä" vai ei vaan sitä, mikä sana sitä voisi kuvata. Onko se esimerkiksi iloinen, rauhoittava, vaaleansininen tai keväinen?

Runotekstin kirjoittaminen pienryhmässä

Toisen tunnin alussa jakaannutaan kolmen tai neljän hengen pienryhmiin ja tuotetaan vaihe kerrallaan materiaalia videon runoon.

Edellisessä tehtävässä kerätyt sanalaput on (esimerkiksi tauon aikana) koostettu koko ryhmän nähtäväksi. Apuna voi käyttää esimerkiksi dokumenttikameraa, liitutaulua tai Wordart- tai Mentimeter-sivustoa, jonka avulla sanat voi koota yhteiseksi, anonymiksi sanapilveksi. Joka tapauksessa olisi hyvä, ettei lapuista voisi erottaa, kenen kirjoittama se on.

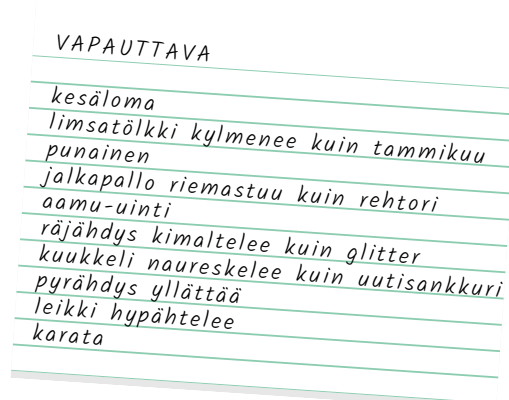
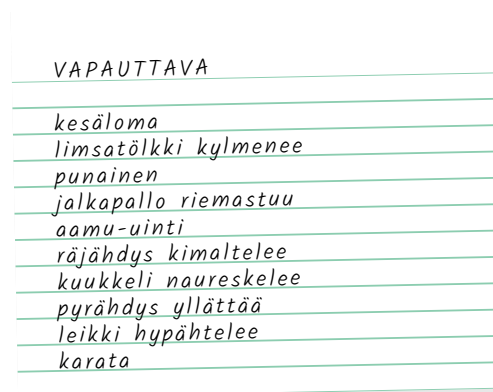
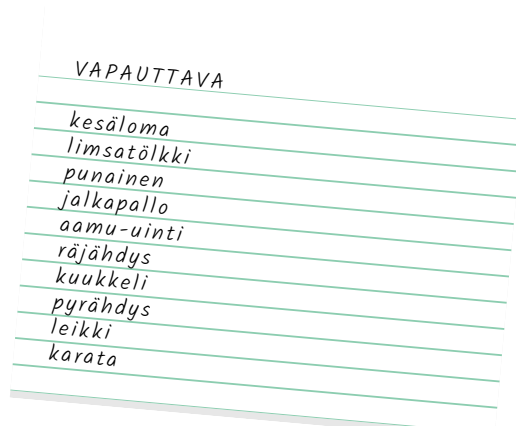
Ensimmäinen vaihe: Sanojen keräämistä pienryhmissä

Tämän tehtävän jokaiseen vaiheeseen voi varata noin 5 minuuttia tai edetä tilanteen mukaan.

1. Valitkaa sanojen joukosta yksi tai kaksi sanaa. Kirjoittakaa se/ne ylös suunnittelupaperille. Jos valitsette kaksi sanaa, poimikaa sellaiset, joista tulee teidän mielestänne kutkuttava yhdistelmä.
2. Kirjoittakaa paperin vasempaan reunaan allekkain sanoja, joita teille tulee aiheesta mieleen. Yrittäkää saada ylös mahdollisimman paljon asioita. Hyödyntää voi improvisaatiosta tuttua joo-periaatetta: kaikki ideat hyväksytään.
3. Keksikää ja kirjoittakaa sanojen perään verbejä, eli tekemistä kuvaavia sanoja (esim. juoksee, hyrisee, laulelee, riemuitsee, örisee...). Yhdistelmistä voi tulla myös kummallisia! Tekstissä voi tapahtua asioita, jotka eivät ole oikeasti mahdollisia.
4. Lisätkää (ainakin muutaman) verbin perään sana "kuin" ja keksikää jokin vertaus.

Kiukku pihisee kuin kattila liedellä.

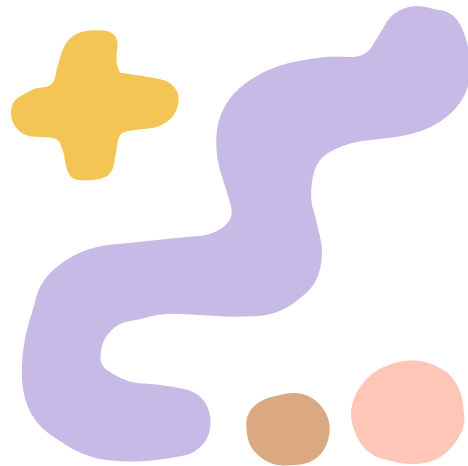
Jääkaappi iloitsee kuin varsa.

Toinen vaihe:

Runon kirjoittaminen materiaalin pohjalta

- Kirjoittakaa pienryhmässä teksti, joka tulee mukaan videoon äänitettynä tai kirjoitettuna.
- Apuna voi käyttää äsken tehtyä materiaalia (tai osia siitä), tai kirjoittaa kokonaan uuden runon.
- Runon keinoja voi käyttää vapaasti (ks. vinkit tällä sivulla). Voitte itse päättää käyttätekö esimerkiksi riimejä vai ette.
- Muistakaa, että runo voi olla monenlainen teksti! Se voi ottaa inspiraatiota myös muista tekstilajeista. Teksti voi olla vaikkapa resepti, rap-lyriikkaa, viestiketju, rakkauskirje, työhakemus, valitus, ylistys, kysymyslista, postikortti...

Runon keinoja, joita voi halutessaan kokeilla:

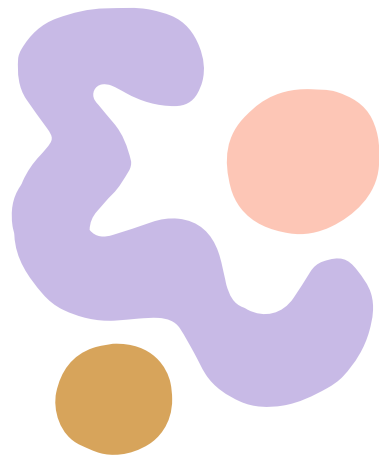
1. **Loppusoinnut**
Onko runossanne riimejä? Voitte itse päättää.
2. **Alkusoinnut**
Voitte kokeilla myös alkusointuja. Tällöin kahden tai usean peräkkäisen sanan alut kuulostavat samoilta. Esimerkki: *Parvekkeen parhain purkki putosi parkkipaikalle.*
3. **Toisto**
Jokin sama sana tai ilmaisu voi toistua tekstissä. Voitte vaikka aloittaa jokaisen rivin eli säkeen samalla tavalla (esim. *Miksi aina...*)
4. **Vertaus**
Kokeilkaa asettaa kuin-sanavan avulla kaksi asiaa rinnakkain vertailtavaksi. Tällöin muodostuu ns. kielikuva. Esimerkki: *Limsätölkki kimaltelee kuin meri / Hauraus on kuin lohkeilevaa maalia.*
5. **Metafora**
Kokeilkaa rinnastaa kaksi asiaa toisiinsa ilman kuin-sanaa. Myös metafora on kielikuva. Esimerkki: *Hauraus on lohkeilevaa maalia / Haurauden lohkeileva maali.*
6. **Elollistaminen eli personifikaatio**
Jokin käsite, luonnonilmiö tai muu ei-elollinen asia tekee asioita, joita ihmisen kaltainen olento voi tehdä. Esimerkki: *Aurinko sulkee silmänsä. / Rakkaus tanssii kadulla.*

KUVAAMISTA

Kolmannen tunnin alussa annetaan ohjeet ja aloitetaan sitten kuvaaminen. Kuvaamiseen käytettävää aikaa voi soveltaa tilanteen mukaan. Kuitenkin jo puolessa tunnissa saa hyvin kokoon materiaalia, sillä kuvakäsikirjoitusta tai muuta suunnitelmaa ei tarvitse tehdä. Jos käytössä on 45 minuutin oppitunti, voi tunnin aloittaa ohjeilla, varata kuvaamiseen 30 minuuttia ja käyttää tunnin lopusta noin 10 minuuttia editoinnin aloittamiselle.

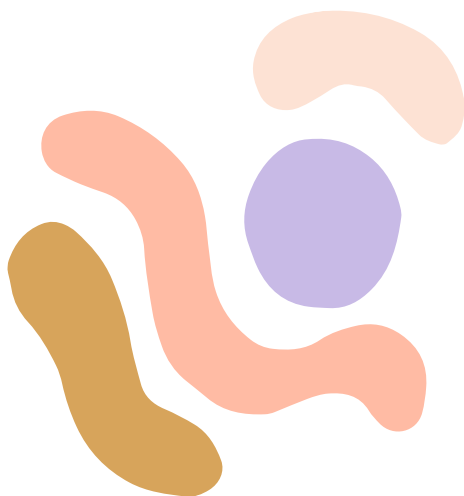
Ohjeet kuvaamiselle

- Pituus editoidulle runovideolle voisi olla noin 1 minuutti.
- Kuvatkaa videon materiaaliksi paljon lyhyitä videoklippejä. Käyttäkää kuvaamiseen padia tai muuta käytössänne olevaa laitetta.
- Katselkaa tuttua ympäristöä uusin silmin. Etsikää yksityiskohtia: liikettä, värejä, valoja, muotoja, tunnelmia... Videossa ei tarvitse olla tarinaa.
- Kokeilkaa eri kuvakulmia ja rajauksia: läheltä, kaukaa, ylhäältä, alhaalta, liikkeessä...
- Jos haluatte videoon ihmisiä, kuvatkaa vain pienryhmänne jäseniä (ja vain heidän luvallaan).
- Editoinnissa videoista poistetaan äänet. Runo lisätään äänittämällä tai tekstinä.

Lisävinkkejä kuvaamiseen

- Tänään kuvattavassa runovideossa ei tarvitse olla selkeää tarinaa tai näyteltyjä kohtauksia ja vuoropuhelua.
- Voitte siis kuvata irrallisia klippejä ja kokeilla, miten ne lopuksi yhdistyvät toisiinsa.
- Jos haluatte, voitte ottaa kuvatessanne huomioon runonne aiheen ja sisällön. Toisaalta voitte myös kerätä videomateriaalia vapaasti, ja kokeilla, miten se yhdistyy lopulta runoon. Sattuman avulla voi syntyä kiinnostavia merkityksiä.
- Mielikuvitusta saa käyttää: entä jos kuvaisi piirtämistä tai maalaamista? Tai kirjoittaisi runoa sana kerrallaan?

EDITOINNIN VIIMEISTELY JA VIDEOIDEN KATSOMINEN

Neljännellä tunnilla ohjelmassa on editointi ja mahdollisesti myös videoiden katsominen. Tilanteesta riippuen videon voi laittaa kokoon nopeasti tai sen hiomiseen voi käyttää pidemmästäkin aikaa. Voi kuitenkin olla paikallaan muistuttaa, että pajan videoiden ei tarvitse olla hiottuja mestariteoksia vaan ne saavat olla keskeneräisiä kokeiluja.

Ohjeet editointiin

- Lisätkää klipit iMovieen tai muuhun käytössänne olevaan editointiohjelmaan. iMovieessa paina "Luo elokuva".
- Ottakaa klipeistä äänet pois hiljentämällä äänenvoimakkuus tai irrota ääni -toiminnolla. Valitkaa järjestys. Voitte myös lyhentää ja leikata klippejä, tai hidastaa ja nopeuttaa niitä. Voitte kokeilla myös filttäreitä.
- Lisätkää runoteksti videoon joko äänittämällä iMovien mikillä ja/tai lisäämällä se tekstinä (otsikot). Jos lisäätte runon tekstinä, ei yhteen lyhyeen klippiin kannata lisätä kuin muutama sana kerrallaan, jotta sen ehtii lukea. Samalla kun lisäätte runon, voitte tarvittaessa myös muokata sitä.
- Voitte myös lisätä äänitehosteita ja/tai musiikkia. Toisaalta myös kokonaan hiljainen video voi olla vaikuttava.
- Huomioikaa kuva- ja äänimateriaalissa tekijänoikeudet.
- Kun video on valmis, tallentakaa se erikseen padin kuvavirtaan.

Videoiden katsominen

- Jos käytössä on videotykki, katsotaan videot esimerkiksi HDMI-adapterin tai AppleTV:n avulla. Videot voi myös siirtää tietokoneelle esimerkiksi pilvikansion tai padin laturipuihan (USB) avulla.
- Huom.! Video on tallennettava paitsi iMovieen myös kuvavirtaan. Jos sen katsoo suoraan iMovieestä, eivät kaikki yksityiskohdat välttämättä toistu.
- Videoiden katsomisesta: Ennen kuin videokatselmus alkaa, voi olla paikallaan muistuttaa, ettei videoita ole tarkoitus arvostella tai verrata toisiinsa. Kyseessä ei siis ole kilpailu. Arvottamisen sijaan videoita katsotaan kunnioituksella ja uteliaisuudesta. Jokainen video ansaitsee kunnan aplodit!
- Tilanteen mukaan videot voidaan vain katsoa tai niistä voidaan myös keskustella. Keskustelu on hyvä-huono-akselin sijaan hyvä ohjata siihen, mikä videossa oli kiinnostavaa ja mitä siinä ylipäättään näki ja kuuli.
- Kysymyksiä keskustelun virittäjiksi:
 - Mitä videosta jäi mieleen?
 - Mikä oli erityisen kiinnostavaa?
 - Mitä tunteita ja ajatuksia video sinussa herätti?

Kirjoita kuvasta

Mitä kuvasta tulee mieleen? Voit kirjoittaa yksittäisiä sanoja tai virkkeitä 2 minuutin ajan.

Mitä kuvasta tulee mieleen? Voit kirjoittaa yksittäisiä sanoja tai virkkeitä 2 minuutin ajan.

Kirjoita kuvasta

Mitä kuvasta tulee mieleen? Voit kirjoittaa yksittäisiä sanoja tai virkkeitä 1 minuutin ajan.

Mitä kuvasta tulee mieleen? Voit kirjoittaa yksittäisiä sanoja tai virkkeitä 1 minuutin ajan.

Pikarunoja

Mitä sanoja tai lauseita sinulle tulee mieleen? Kirjoita ne kaikki ylös.
Kokeile pitää kynä liikkeessä.

 Ympyröi äskeisistä sanoista suosikkisanasi.

Valitse ympyröimistäsi sanoista kolme, ja kirjoita ne allekkain:

Jatka sitten lauseita haluamallasi tavalla.

Tadaa! Olet tehnyt pikarunon.

Sana, joka kuvaa pikarunoni tunnelmaa:

Palautetta pajasta

Millaista pajassa oli? Ympyröi haluamasi sanat. Voit lisätä myös uusia sanoja.

hauskaa mielenkiintoista innostavaa iloista ajatuksia
outoa herättävää
helppoa tylsää rentoa vaikeaa erilaista virkistävää
kivaa vaihtelevaa jännittävää leppoisaa epämiellyttävää

Pidin siitä, että....

En pitänyt siitä, että...

Oivalsin taiteesta ja luovuudesta, että...

Opin ja oivalsin itsestäni, että...

Kolme sanaa, jotka otan pajasta mukaani:

1. _____
2. _____
3. _____

